

Білик Христина
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
(науковий керівник – О. Кудря)
(м. Полтава)

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ПРОЄКТУВАННЯ ВИРОБІВ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОЇ ТВОРЧОСТІ В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОЇ АВТЕНТИКИ

Підготовка майбутніх учителів до проєктування виробів декоративно-прикладної творчості в контексті української автентики є важливим аспектом освітньої програми «Середня освіта (трудове навчання та технології)», за якою навчається студентська молодь факультету технологій та дизайну ПНПУ імені В. Г. Короленка. Процес навчання передбачає не лише вивчення традиційних методів виготовлення виробів, але й глибоке розуміння культурних особливостей, історичного контексту та сучасних підходів до мистецтва.

Аналіз праць науковців (Д. Антоновича, Н. Вакуленко, В. Кісь, Ю. Срібної, Н. Свиридюк, В. Титарено та ін.) показав, що українська декоративно-прикладна творчість має багате коріння і представляє собою велике розмаїття форм, технік та матеріалів – від деревини і кераміки до текстилю та металу. Майбутні учителі мають ознайомитися з усіма цими аспектами, щоб ефективно передавати знання своїм учням [2; 4]. Важливо долучати студентську молодь до вивчення історії українського декоративного мистецтва, ознайомлення з видатними майстрами, а проводити практичне навчання практичні заняття з створення виробів.

Програма підготовки майбутніх учителів повинна акцентувати на засвоєнні компетенцій, які дозволяють їм у подальшому виявляти та розвивати творчий потенціал учнів. Це означає, що студенти мають не тільки володіти різними техніками, але й уміти стимулювати інноваційне мислення, креативність та експериментування у своїх учнів з різними конструкційними матеріалами при створенні виробів декоративно-прикладної творчості [6].

Окрім практичних навичок, важливим є навчання культурної спадщини. Майбутні учителі повинні усвідомлювати культурні символи, що відображаються у виробах декоративно-прикладної творчості, розуміти їх значення та зміст, що сприятиме формуванню поваги та гордості за національну ідентичність серед молоді.

Важливою є також інтеграція новітніх технологій у процес навчання. Цифрове мистецтво, дизайн програмне забезпечення, і навіть елементи

віртуальної та доповненої реальності можуть збагатити традиційні методики і допомогти створювати сучасні вироби з дотриманням традиційного бачення.

Освітні заклади мають налагодити співпрацю з майстернями, музеями та культурними центрами для проведення майстер-класів, практик та стажувань, дозволяючи студентам отримувати реальний досвід та знайомитись з живою практикою мистецтва. Такий підхід забезпечить глибше розуміння матеріалу та допоможе майбутнім учителям підготуватися до самостійної професійної діяльності.

Відзначимо, що проектування виробів декоративно-прикладної творчості в контексті української культури є багатограним процесом, який відображає глибокі традиції, історію, і культурні особливості народу. В Україні, як і в багатьох культурах з давньою історією, декоративно-прикладне мистецтво служить не лише естетичній насолоді, а й є носієм символів і кодів, які передаються з покоління в покоління.

Основою українського декоративно-прикладного мистецтва є робота з такими матеріалами, як дерево, глина, текстиль, метал, скло, і папір. Кожен з цих матеріалів має свої унікальні властивості, які дозволяють майстрам створювати різноманітні вироби: дерево існує у традиціях українського різьблення по дереву – різьблені предмети інтер'єру є прикладами того, як дерево може бути перетворене в твори мистецтва; кераміка в Україні має давні традиції – гончарство було розвинене ще з часів Трипільської культури, і сьогодні українські гончарі продовжують виготовляти різноманітні вироби, кожен з яких несе в собі частку національного колориту; особливо відомі керамічні вироби з Опішні та Косівщини, де кожен предмет є виразом унікальних місцевих традицій; текстильне мистецтво, особливо вишивка, займає особливе місце у серцях українців – вишиванки, не лише як елемент національного вбрання, а й як символи захисту і культурної ідентичності, є популярними як в Україні, так і за її межами [1; 3; 5].

Проектування виробів декоративно-прикладної творчості в Україні має глибокі корені і продовжує розвиватися, адаптуючись до сучасних умов і викликів. Мистецтво не тільки відтворює красу природи і життя, але й служить засобом збереження культурної спадщини, виховання естетичних смаків і передачі знань наступним поколінням.

Таким чином, підготовка майбутніх учителів до проектування виробів декоративно-прикладної творчості є комплексним процесом, який вимагає балансу між традицією та інновацією, теорією та практикою, мистецтвом та технологією.

Список використаних джерел :

1. Гуржій І. Традиційність та псевдотрадиції в сучасній кераміці Полтавщини. *Мистецтво в реаліях сучасної освіти: матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції* (25–26 травня 2023 р.). Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2023. С. 79–85.
2. Кудря О., Нагорна Н. Методичні аспекти підготовки майбутніх учителів технологій до проєктної діяльності в сфері дизайну і декоративного мистецтва. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2024. Випуск 2 (147). С.63–88.
3. Радиш М. Б. Етнодизайн: відродження та розвиток народних традицій художньої обробки деревини. *Етнодизайн у контексті українського національного відродження та європейської інтеграції*. Кн. 3 : зб. наук. праць / редкол. : гол. ред. М. І. Степаненко, упоряд. і наук. ред. Є. А. Антонович, В. П. Титаренко та ін. Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2019. С. 414–418.
4. Срібна Ю., Кудря О. Творчі проєкти як ефективний засіб формування дизайнерської компетенції здобувачів освіти при вивченні освітніх компонентів «Основи дизайну» та «Декоративно-прикладна творчість з практикумом». *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2023. Випуск 210. С. 177–181.
5. Титаренко В. П. Вишивальне мистецтво Полтавщини: науково-популярне видання. Полтава: Полтавський літератор, 2021. 268 с.
6. Цина А. Ю. Педагогічні технології дизайн-освіти майбутніх учителів трудового навчання. *Дизайн-освіта майбутніх фахівців: теорія і практика : матеріали II Всеукр. наук.-практ. заочної конф., (21–22 берез. 2017 р., м. Полтава) / уклад. Є. В. Кулик, І. В. Савенко*. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2017. С. 104–111.

Богута Марія

учениця 10 класу Комунального закладу
«Полтавський міський багатопрофільний ліцей № 1
імені І. П. Котляревського Полтавської міської ради
Полтавської області»
(науковий керівник –В. Богута)
(м. Полтава)

ЕТНОПОЕТИКА ОБРАЗУ КОТА В УКРАЇНСЬКІЙ ФОЛЬКЛОРИСТИЦІ

Загальновідомо, що в образній системі народної творчості етносу проявляється його міфопоетичний світогляд, тому його реконструкція дає можливість простежити шляхи розвитку ментальності народу. Образи та символи віддзеркалюють специфіку усної народної творчості, передають особливості світосприйняття етносу, тому саме їх першочергове дослідження допомагає виявити самотність фольклору та його етноестетичні цінності.

Дослідження тваринних символів зумовлена універсальною роллю, яку вони відіграють у кодуванні змісту людського буття, а також високочастотністю функціонування у фольклорних текстах. Зооморфні образи стали предметом дослідження сучасних українських фольклористів, зокрема, зозуля у дисертації